

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Н А К А З

15.01.2008 N 4

Міністерстві

Зареєстровано в

юстиції України
28 січня 2008 р.
за N 64/14755

**Про затвердження Інструкції про порядок
здійснення штучного розведення, вирощування риби,
інших водних живих ресурсів та їх використання
в спеціальних товарних рибних господарствах**

Відповідно до Законів України "Про тваринний світ" ([2894-14](#)), "Про Загальнодержавну програму розвитку рибного господарства України на період до 2010 року" ([1516-15](#)), постанов Кабінету Міністрів України від 28.09.96 N 1192 ([1192-96-п](#)) "Про затвердження Тимчасового порядку ведення рибного господарства і здійснення рибальства", від 02.11.2006 N 1523 ([1523-2006-п](#)) "Про утворення Державного комітету рибного господарства України", від 24.01.2007 N 42 ([42-2007-п](#)) "Про затвердження Положення про Державний комітет рибного господарства України", з метою вдосконалення управління в галузі охорони, відтворення та використання водних живих ресурсів **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Інструкцію про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету рибного господарства України від 28.10.98 N 154 ([z0357-99](#)) "Про затвердження Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування водних живих ресурсів та їх використання", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.06.99 за N 357/3650 (зі змінами).

3. Управлінню охорони водних живих ресурсів Державного комітету рибного господарства України в установленому порядку подати наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Голови Держкомрибгоспу Богунова С.О.

Голова
С.В.Сочнев

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Міністра охорони
навколишнього природного
середовища України
Д.М.Ворона

Заступник Міністра аграрної
політики України
П.І.Вербицький

В.о. Голови Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва
К.Ващенко

України

Міністерстві

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державного комітету
рибного господарства

15.01.2008 N 4

Зареєстровано в

юстиції України
28 січня 2008 р.
за N 64/14755

ІНСТРУКЦІЯ
про порядок здійснення штучного розведення,
виращування риби, інших водних живих ресурсів
та їх використання в спеціальних товарних
рибних господарствах

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена у відповідності до Законів України "Про тваринний світ" ([2894-14](#)), "Про виключну (морську) економічну зону України" ([162/95-ВР](#)), "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" ([1775-14](#)), "Про Загальнодержавну програму розвитку рибного господарства України на період до

2010 року" ([1516-15](#)), постанов Кабінету Міністрів України від 28 вересня 1996 року N 1192 ([1192-96-п](#)) "Про затвердження Тимчасового порядку здійснення рибного господарства і здійснення рибальства", від 24.01.2007 N 42 ([42-2007-п](#)) "Про затвердження Положення про Державний комітет рибного господарства України". Інструкція регламентує порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах. Штучне розведення, вирощування водних живих ресурсів, їх використання здійснюються з метою підвищення рибопродуктивності рибогосподарських водних об'єктів (їх ділянок) шляхом спрямованого формування видового складу (відтворення риб та інших водних живих ресурсів) та запасів водних живих ресурсів без скидання води з цих об'єктів з метою їх вилову. Для створення спеціального товарного рибного господарства використовуються рибогосподарські водні об'єкти, заселені широкорозповсюдженими та малоцінними для промислу видами водних живих ресурсів, а також ділянки Чорного та Азовського морів у межах внутрішніх та територіальних вод України, які можуть використовуватись для створення спеціальних товарних рибних господарств з розведення морських безхребетних та водоростей.

1.2. Дія цієї Інструкції не поширюється на:
- природні або штучно створені водні об'єкти площею до 10 га,

рибогосподарська діяльність на яких здійснюється за науковими обґрунтуваннями, погодженими з територіальними органами охорони, відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства і територіальними органами Міністерства охорони навколишнього природного середовища України;

- рибогосподарські водні об'єкти рибницьких господарств (риборозплідники, нерестово-вирощувальні, товарні), що побудовані за відповідними проектами для товарного рибництва;
- рибогосподарські водні об'єкти, що перебувають у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

1.3. Терміни, що застосовуються в Інструкції, мають такі значення:

користувач риби та інших водних живих ресурсів (далі - користувач) - підприємства, установи й організації незалежно від форм власності, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які використовують рибу та інші водні живі ресурси;

Режим рибогосподарської експлуатації водного об'єкта (далі - Режим) - установлена на відповідний термін сукупність вимог, умов та заходів щодо обсягів робіт з відтворення ВЖР за їх віковими та видовими характеристиками, строків лову, типів і кількості знарядь та засобів лову, обсягів вилучення, регламентації любительського і спортивного рибальства, ощадливого використання туводних видів, виконання якого забезпечує раціональне використання

ВЖР

рибогосподарського водного об'єкта або його ділянки;

риба та інші водні живі ресурси (далі - ВЖР) -

сукупність

організмів, життя яких неможливе без перебування (знаходження)

у

воді. До водних живих ресурсів належать: прісноводні,

морські,

анадромні риби на всіх стадіях розвитку, круглороті,

морські

ссавці, водні безхребетні, у тому числі молюски

головноногі,

червононогі, двостулкові, ракоподібні, черв'яки, голкошкірі,

губки,

кишковопорожнинні, наземні безхребетні у водній стадії

розвитку,

інші водні тварини, водорості, вищі водні рослини;

рибогосподарські водні об'єкти - озера, річки, моря

з

лиманами та естуаріями, водосховища, ставки, а також

окремі

технологічні водойми, які використовуються або

можуть

використовуватися для розведення, вирощування, відтворення

та

(або) вилову риби та інших водних живих ресурсів, де

господарська

діяльність усіх учасників водогосподарського комплексу

обмежується

в інтересах рибного господарства;

спеціальне товарне рибне господарство (далі - СТРГ) -

суб'єкт

господарської діяльності, основною метою якого є

підвищення

рибопродуктивності рибогосподарського водного об'єкта

шляхом

штучного відтворення живих ресурсів, а також шляхом збереження

та

раціонального використання цінних туводних видів водних

живих

ресурсів;

територіальні органи рибоохорони - підрозділи органів рибоохорони, у зоні контролю яких перебуває водний об'єкт (його частина), що використовується (може використовуватися) для рибогосподарських потреб; туводні види ВЖР - види ВЖР, які перебували (перебувають) у рибогосподарському водному об'єкті до початку їх спеціального використання відповідно до Режиму.

2. Здійснення штучного розведення, вирощування ВЖР та їх використання

2.1. Для здійснення штучного розведення, вирощування ВЖР та їх використання користувач подає до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства України:

2.1.1. Заяву (додаток 1), погоджену з територіальним органом рибоохорони, у зоні контролю якого перебуває рибогосподарський водний об'єкт (його ділянка).

2.1.2. Режим (додаток 2), погоджений з територіальним органом рибоохорони та територіальним органом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, у зоні діяльності яких є рибогосподарський водний об'єкт, який розробляється на підставі науково-біологічного обґрунтування.

2.1.3. Науково-біологічне обґрунтування (далі - НБО) щодо рибогосподарського водного об'єкта (його ділянки), на якому створюється СТРГ, повинне містити таку інформацію:

- загальна характеристика;
- гідрологічний та гідрохімічний режими;
- видовий, віковий, розмірно-ваговий склад ВЖР;
- обсяги запасів, визначені за даними проведених досліджень;
- рибопродуктивність за видами ВЖР;
- строки заборони лову (добування) ВЖР;
- видовий склад водних рослин, зоопланктону, фітопланктону, бентосу, їх біомаса, ефективність використання кормової бази;
- розрахунки обсягів вселення цінних видів ВЖР та проведення рибоводно-меліоративних робіт;
- розрахунки обсягів (лімітів) вилову туводних ВЖР та планові показники з вилову видів - вселенців;
- наявність чи відсутність видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, та ендемічних видів;
- заходи з недопущення погіршення екологічного стану, а також запобіжні заходи з недопущення зменшення чисельності або знищення цінних та рідкісних видів туводних ВЖР;
- регламентація ведення любительського та спортивного рибальства, яка повинна включати виділення ділянок для любительського та спортивного рибальства на умовах загального та спеціального використання ВЖР та не суперечити чинним нормативно-правовим актам у галузі регулювання любительського та спортивного рибальства;
- для мідійно-устричних господарств - характеристика технології та технічних засобів для вирощування (носії, спеціалізація, установка).

2.1.4. Карту-схему розташування СТРГ.

2.1.5. Документи (засвідчені у встановленому законодавством порядку копії):

- свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності (для фізичної особи);
- статут, свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності (для юридичної особи);
- при розробці Режиму на водні об'єкти об'ємом більше 1 млн куб.м (водосховища) - ліцензію на право господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств.

2.1.6. При розробці Режиму на водні об'єкти, де вже здійснювалась рибогосподарська діяльність, відносини між користувачами, які традиційно (3 і більше років) здійснюють

спеціальне використання ВЖР, та суб'єктом господарювання, що подає

Режим на затвердження, урегулюються шляхом згоди всіх

користувачів щодо участі в створеному СТРГ або затвердженням

спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з

питань рибного господарства України Режимів на окремі ділянки

водного об'єкта.

2.2. Науково-біологічне обґрунтування та проект Режиму на

замовлення користувача розробляються рибогосподарською

науково-дослідною установою, організацією відповідно до погодженої

із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства України програми дослідних робіт. Програма дослідних робіт повинна містити методику, за якою проводитимуть дослідження.

2.3. Режим погоджується територіальним органом рибоохорони, у зоні якого здійснюватимуть діяльність, та територіальним органом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України протягом місяця з дня його отримання. Якщо Режим не погоджується, то в місячний термін він надсилається користувачу з мотивованим повідомленням та відправляється на доопрацювання.

2.4. Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства України протягом місяця після отримання розглядаються надіслані користувачем документи і приймається відповідне рішення щодо затвердження Режиму.

2.5. У разі відмови в затвердженні Режиму спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства України в триденний термін надсилає користувачу мотивоване рішення та відправляє Режим на доопрацювання.

2.6. Для мідійно-устричних господарств протягом року після затвердження Режиму користувач зобов'язаний виконати передбачені Режимом роботи з установа колекторів та їх технічного

оснащення. Після закінчення річного терміну територіальним органом рибохорони та користувачем складається акт готовності до експлуатації СТРГ, копія якого надсилається до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства України.

У разі невиконання зазначених робіт територіальним органом рибохорони видається припис (у відповідності до статті 60 Закону України "Про тваринний світ") ([2894-14](#)). При невиконанні користувачем вимог Режиму та приписів щодо встановлення колекторів спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства України за поданням територіальних органів рибохорони розглядає питання про скасування дії Режиму мідійно-устричного господарства.

При проведенні перевірок спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства мідійно-устричного господарства користувач раз на рік забезпечує проведення водолазного обстеження за власний рахунок.

2.7. Затверджений Режим надається користувачу або його представнику за дорученням і документами, які засвідчують його особу, або надсилається поштою рекомендованим листом.

2.8. Користувач, якому видано Режим, має одноосібне право на спеціальне використання ВЖР у цьому рибогосподарському водному

об'єкті. У разі неможливості виконання умов Режиму власними силами може на підставі договору залучати інші організації або установи.

2.9. Для внесення змін і доповнень до діючого Режиму користувачу необхідно подати на затвердження до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства України наукове обґрунтування щодо змін та доповнень до Режиму, які погоджені з територіальними органами рибоохорони і Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та розроблені за відповідним НБО.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства України в місячний термін розглядає надані зміни та доповнення до Режиму і приймає відповідне рішення щодо їх затвердження або відмови в затвердженні.

Якщо спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства України не затверджує зміни і доповнення до Режиму, то в триденний термін після прийняття рішення щодо відмови надсилає заявнику мотивоване повідомлення про відмову або направлення проекту змін та доповнень на доопрацювання.

2.10. Штучне розведення, вирощування, вселення ВЖР, проведення меліоративних робіт тощо виконуються користувачем згідно з Режимом та Інструкцією про порядок проведення робіт з

відтворення водних живих ресурсів, затвердженою наказом Міністерства аграрної політики України від 08.06.2004 N 215 ([z1142-04](#)), зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 13.09.2004 за N 1142/9741.

2.11. Звітність про обсяги вселення ВЖР у рибогосподарські водні об'єкти СТГ подається користувачем територіальному органу рибоохорони до першого числа наступного місяця після закінчення робіт з відтворення, про обсяги вилову ВЖР щокварталу до 5 числа місяця, наступного за звітним.

2.12. Використання ВЖР здійснюється згідно з Режимом та відповідно до вимог Інструкції про порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів, затвердженої спільним наказом Міністерства аграрної політики України та Міністерством охорони навколишнього природного середовища України від 11.11.2005 N 623/404 ([z1458-05](#)), зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 06.12.2005 за N 1458/11738. При здійсненні спеціального використання ВЖР на водних об'єктах об'ємом більше 1 млн куб.м (водосховищах) користувач повинен мати ліцензію на право господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби на промислових ділянках рибогосподарських водойм, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств.

2.13. Охорона ВЖР на водних об'єктах СТГГ здійснюється користувачем.

2.14. Контроль за виконанням Режиму, спеціальним використанням ВЖР під час проведення рибогосподарської експлуатації водних об'єктів СТГГ та охороною користувачем водних живих ресурсів здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства України, територіальними органами рибоохорони та іншими органами відповідно до законодавства України.

3. Тимчасове призупинення дії або скасування Режиму

3.1. Дію Режиму може бути тимчасово призупинено спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства України у разі подання органів, визначених пунктом 2.1.14 цієї Інструкції, щодо:

- порушення користувачем вимог цієї Інструкції (Режиму, невиконання показників щодо вселення та вилучення ВЖР, їх охорони);
- погіршення стану запасів ВЖР у рибогосподарському водному об'єкті;
- несвоєчасного надання звітів щодо вселення та вилучення ВЖР до територіальних органів рибоохорони.

3.2. Тимчасове призупинення дії Режиму здійснюється

спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства України, про що складається акт (два примірники) у довільній формі. Користувачу надається припис щодо необхідності усунення ним виявлених порушень з наступним обов'язковим повідомленням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства України про виконання припису.

Рішення стосовно поновлення дії Режиму приймається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань рибного господарства України після виконання вимог припису.

3.3. У разі неодноразового (два рази і більше) невиконання приписів або неодноразового порушення користувачем вимог цієї Інструкції або Режиму, на підставі подання територіальних органів рибоохорони або територіальних органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства України скасовує Режим, про що видається розпорядчий документ.

Рішення про скасування приймається в місячний термін з моменту надходження подання, після чого повідомляється користувач, територіальні органи рибоохорони та територіальні органи Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

3.4. У разі неможливості виконувати вимоги Режиму користувач може звернутися до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства України з заявою про скасування Режиму.

3.5. У разі скасування Режиму на мідійно-устричному господарстві або закінчення терміну його дії користувач останнього повинен здійснити зачистку акваторії водного об'єкта від залишків обладнання, про що складається акт за участю територіальних органів рибоохорони та Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

Начальник управління охорони
водних живих ресурсів
Держкомрибгоспу
В.В.Козуб

Додаток 1
до Інструкції про порядок
здійснення штучного
розведення, вирощування
риби, інших водних живих
ресурсів та їх використання
в спеціальних товарних
рибних господарствах

Голові спеціально
уповноваженого центрального
органу виконавчої влади
з питань рибного
господарства України

(ініціали, прізвище)

(повна назва та реквізити
заявника)

ЗАЯВА

Прошу затвердити Режим рибогосподарської експлуатації
водного
об'єкта

_____
(назва рибогосподарського водного об'єкта та його
місцезнаходження)

—
" ___ " _____ 200__ р.

(ініціали, прізвище)

М.П.

Заяву погоджено

" ___ " _____ 200__ р.

(ініціали, прізвище)

М.П.

Територіальний орган рибоохорони

Додаток 2
до Інструкції про порядок
здійснення штучного
розведення, вирощування
риби, інших водних живих
ресурсів та їх використання
в спеціальних товарних
рибних господарствах

ПОГОДЖЕНО
Начальник територіального
органу Міністерства охорони
навколишнього природного
середовища
України

_____
" __ " _____ 200__ р.
р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова спеціально
уповноваженого центрального
органу виконавчої влади
з питань рибного
господарства України

" __ " _____ 200__

ПОГОДЖЕНО
Начальник територіального
органу рибоохорони

_____
" __ " _____ 200__ р.

РЕЖИМ
рибогосподарської експлуатації

_____
(назва рибогосподарського водного об'єкта)

1. Розроблений

— (назва наукової установи, організації тощо,
яка розробила Режим)

2. Фізико-географічна характеристика:

2.1. Місцезнаходження водного об'єкта

— (Автономна Республіка Крим (область), район, найближчий населений пункт (указати відстань у км) тощо)

2.2. Розміри:

а) довжина, км _____; б) ширина, км _____;

в) площа водного дзеркала, га _____;

г) об'єм, куб.км _____; г) максимальна глибина, м _____;

д) середня глибина, м _____

2.3. Характеристика (консистенція, склад) ґрунтів

— 2.4. Види рослин та ступінь заростання у відсотках до загальної площі акваторії

---

3. Гідрологічний та гідрохімічний режими

— (замерзання, скресання, товща льодового покриву, класифікація води, наявність явищ задухи)

4. Зв'язок з іншими рибогосподарськими водними об'єктами

— (наявність трубопроводів, водозабірних споруд,
каналів, рибозахисних пристроїв на них, стоків тощо)

5. Кормова база

г/куб.м, (біомаса фітопланктону, зоопланктону,
біомаса бентосу, г/куб.м тощо)

6. Видовий склад водних живих ресурсів та їх запаси за видами (тонн)

—

7. Фактична рибопродуктивність (кг/га)

у тому числі за видами (кг/га)

---

8. Обсяги улову окремих видів водних живих ресурсів за період не менше ніж 5 років до початку здійснення робіт, тонн

—

N	Види водних живих ресурсів	Роки				
		-----	-----	-----	-----	-----
з/п						

необхідно здійснити на тому рибогосподарському водному об'єкті,
де
буде здійснюватись штучне розведення, вирощування водних
живих
ресурсів та їх використання, у терміни

---

15. Інші заходи

16.

(назва наукової установи, організації,
яка розробила Режим)

відповідає за наукове обґрунтування цього Режиму

(назва користувача)

відповідає за виконання вимог, складених науковою організацією
для
цього Режиму.

17. Термін дії Режиму від "___" _____ 200__ р.
до
"___" _____ 200__ р.

розроблено

Повна назва та реквізити
наукової установи,
організації, якою

Режим

"___" _____ 200__ р.

Керівник

(прізвище,

підпис)

_____

_____

"__"_____ 200__ р.

_____

підпис)

ініціали,

М.П.

Повна назва та реквізити
користувача, на замовлення
якого розроблено Режим

Користувач

(прізвище,
ініціали,

М.П.